

Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

НЕРУБАЙСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ЛЦЕЙ № 1 НЕРУБАЙСЬКОЇ
СІЛЬСЬКОЇ РАДИ ОДЕСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Одеса - 2023

ЗМІСТ

Передмова	7
С.П.Зубрицька Якісна освіта в умовах війни та глобалних викликів XXI століття	8
І.А.Княжева, О.В.Заволока Виховання працелюбності у дітей.....	23
Є.В.Тягнирядно Використання мультимедійних презентацій як сучасний засіб під час вивчення української мови за професійним спрямуванням.....	30
О.П.Ноздрова Психолого-педагогічні аспекти підготовки майбутніх учителів початкових класів до розвитку інтелектуальної культури мислення молодших школярів.....	36
І.О.Бартєнєва Формування професійної компетентності майбутніх учителів у закладах вищої освіти.....	43
С.О.Коваленко Якісна музична освіта в умовах війни та глобальних викликів XXI століття.....	50
О.В.Єфремова Інноваційна діяльність-ефективна освіта нового покоління в умовах війни.....	56
А.А. Кейлюк Функціонування системи освіти в умовах війни.....	60
Н.О.Мороз Інклюзивне навчання в умовах війни.....	65
І.Є. Ніколаєнко Дистанційне навчання учнів початкових класів в умовах війни.....	74
О.О.Мардак Фізичне виховання сучасного молодого покоління: перспективи та реалії.....	77
О.М.Пастушенко Робота з учнями початкових класів в умовах «змішаного» навчання під час війни.....	83
Т.В.Кушнір Особливості формування лексичних навичок учнів на уроках англійської мови в умовах війни.....	89
С.І.Шаповалова Робота з дітьми з особливими освітніми потребами під час дистанційного навчання у воєнний час.....	93

О.П.Ноздрова, А.Андрєєва Труднощі та бар'єри педагогічного спілкування: шляхи їх подолання.....	201
О.П.Ноздрова, М. Омельченко Використання інтерактивних технологій на уроках іноземної мови для формування критичного мислення.....	206
О.П.Ноздрова, В.П.Бойко. Естетичне виховання учнів початкової школи в позаурочний час.....	211
Є.В.Тягнирядно, К.В.Ноздрова Сутність правового виховання в сучасному інформаційному суспільстві.....	217
О.П.Ноздрова, А.Богданова Використання мобільних додатків для оптимі- зації освітнього процесу на уроках китайської мови.....	224
О.П.Ноздрова, А.Берлінська Використання інформаційно-комунікативних та інтерактивних технологій щодо підвищення ефективності освітнього процесу під час вивчення китайської мови.....	229
О.П.Ноздрова, К.Гаврилюк Формування професійної компетентності вчителя на уроках англійської мови.....	235
О.П.Ноздрова, М.Мохно Мотивація навчання школярів на уроках англійської мови засобами ігрових технологій.....	241
О.П.Ноздрова, Г.Брашован Особливості використання дитячого фольклору на уроках музики в початкових класах.....	249
О.П.Ноздрова, Г.С.Прокопенко Професійний розвиток учителів Нової української школи.....	261
Т.В.Прокопенко Якісна гуманістична парадигма освіти в умовах війни.....	265

педагогічна оцінка виконує і стимулювальну роль, бо сприяє формуванню мотивів трудової діяльності.

Отже, виховання працелюбності в дітей буде ефективним, якщо трудова діяльність у закладі дошкільної освіти організовується за умов: чіткого визначення виховних завдань у кожному конкретному виді праці, використання у повсякденних життєвих ситуаціях дітьми елементів інтересу до трудових зусиль, систематичного залучення кожної дитини до праці, постійного врахування результатів диференційованого підходу до знань, умінь, навичок дітей, створення трудової атмосфери в групі.

Література

1. Беленька Г. Чому діти не хочуть виконувати трудові доручення? *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2018. № 11. С. 57–61.
2. Виховання дошкільника в праці. За заг. ред. З. Н. Борисова, Г. В. Беленька, М. А. Машовець та ін. 2-ге вид., стер. Київ, 2002. 112 с.
3. Захарчук Н. Трудове виховання дошкільників. Семінар-практикум для вихователів. *Дитячий садок. Управління*. 2018. № 10. С. 11–15.
4. Ліщенко І. Організація трудової діяльності дошкільнят. *Палітра педагога*. 2014. № 4. С. 10–13.
5. Топчій О. Праця розвиває всебічно. Педагогічна рада за методом «Шість капелюхів мислення». *Палітра педагога*. 2014. № 4. С. 6–9.
6. Соколовська О. Виховання працьовитості дітей старшого дошкільного віку в процесі підготовки до навчання в школі. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. № 1 (34). 2020. С. 311–317.

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Є.В.Тягнирядно,
к.п.н., доцентка,
професорка кафедри мовної підготовки

Термін мультимедіа має тривалу історію, вперше був використаний у 1965 році для опису шоу, що поєднувало в собі живу рок-музику, кіно, експериментальні світлові ефекти і нетрадиційне мистецтво. Упродовж сорока років цей термін набував різних значень. Наприкінці 1970-х років він позначав презентації із зображень, одержуваних від декількох проєкторів та синхронізованих із звуковою доріжкою. Лише у 1990-х років термін мультимедіа набув сучасного значення [2, с. 127].

Так, дослідник Л.Й. Ястребов пропонує класифікувати мультимедійні презентації за ступенем використання у них різноманітних ефектів:

- офіційна презентація характеризується чітким дизайном, шаблонністю, структурованістю, призначена для серйозної аудиторії;
- офіційно-емоційна презентація має на меті надихнути на щось, переконати в чомусь;
- плакати – презентація складається тільки з ілюстративного матеріалу;
- «подвійна дія» – це презентація, яка, крім зображень, використовує текстову інформацію;
- інтерактивний семінар – презентація-діалог з аудиторією;
- електронний роздатковий матеріал – на презентації матеріал подається досить вичерпно, оскільки у слухача немає можливості перепитувати доповідача;
- «інформаційний ролик» – презентація демонструється автоматично і незалежно від доповідача [4].

Інші дослідники-методисти класифікують презентації ще й за такими ознаками:

- за кількістю медіа засобів: мультимедійна презентація (звукове оформлення, зображення, відеофрагменти); текстова (з мінімальним ілюструванням); комбінована презентації;
- за призначенням: комерційні (здебільшого рекламного характеру); інформаційні; навчальні презентації;

- за способом подання слайдів: з записом голосу лектора чи усним супроводом; без супроводу лектора, або із записаним голосом доповідача; комбінована презентація;

- за дидактичними ознаками: викладацькі та студентські презентації [1].

Загальновідомим є той факт, що люди запам'ятовують менше ніж 10% від прочитаної інформації, приблизно 30% від почутого і більше 70% від водночас почутого і побаченого. Цікавими є результати досліджень американських вчених: студенти засвоюють за умов пасивного слухання лекції – 5%, під час читання навчальних текстів – 10%, з використанням відео-, аудіоматеріалів – 20%, демонстрації – 30%, практики через дію – 75%, навчання інших із застосуванням отриманих знань відразу – 90% [4, с. 287].

З огляду на розвиток навичок самостійної дослідницької діяльності найефективнішими є засоби, які проєктуються та розробляються самими студентами при вивченні навчального матеріалу. У такому разі спостерігається високий рівень мотивації студентів до навчання.

Мультимедійні презентації поєднують у собі динаміку, звук і зображення, що значно покращує сприйняття нової інформації. Крім того, миттєвий доступ до будь-якої інформації, що міститься у мультимедійній презентації (чи то відео, звук, світлини, текст, таблиці або графіки) дозволяє користувачеві поглянути на предмет лекції одночасно з різних боків, отже скласти про предмет найповніше уявлення.

Підготувати презентацію досить легко, для цього необхідно мати сканер, матеріали з інтернет-ресурсів, методичні посібники, програму Power Point. Для того, щоб зробити якісну презентацію, студенту треба спершу проаналізувати матеріал, відібрати найголовніше, а вже потім працювати над структурою презентації. Етапи підготовки мультимедійної презентації відбуваються у такій послідовності: структурування навчального матеріалу, формування плану і сценарію реалізації, розроблення дизайну презентації, підготовка медіафрагментів (тексти, ілюстрації, відео, запис аудіофрагментів), підготовка музичного супроводу, тест-перевірка готової презентації.

Важлива вимога до презентації – вона повинна бути короткою, доступною і структурованою. Її тривалість не повинна перевищувати 20-30 хвилин і кількості 20-25 слайдів (до речі, демонстрація одного слайду займає близько 1 хвилини).

Надзвичайно цінним для викладача у вивченні української мови за професійним спрямуванням є самостійність і творчість студентів у підготовці презентації.

Застосування мультимедійних матеріалів має й інші переваги, зокрема:

- інтенсифікується і раціоналізується час заняття;
- забезпечується і контролюється темп навчальної діяльності;
- зростає рівень запам'ятовування, що пояснюється одночасним використанням зображення, звуку, тексту тощо;
- навчальний матеріал подається більш доступно, конкретно, структуровано, що натомість полегшує розуміння і сприйняття поданого матеріалу;
- збагачується змістовна лінія заняття;
- покращується підготовка викладача до заняття, з'являється можливість залучення до цього процесу і студентів;
- розширюються можливості ілюстративного супроводу заняття, наприклад, з'являється можливість подавати відомості про видатних мовознавців тощо.
- забезпечується набуття студентами не тільки глибоких та міцних знань, а й навичок опрацювання різних джерел інформації;
- розвиваються інтелектуально-творчі здібності особистості;
- збільшується обсяг самостійної дослідницької діяльності;
- задовольняються і максимально розвиваються пізнавальні інтереси студентів;
- легко тиражуються та розповсюджуються матеріали презентації.

Мультимедійна презентація не тільки створює умови планування студентом самостійної навчально-пізнавальної діяльності, а й сприяє засвоєнню

теоретичних знань, створенню системи загально навчальних, інтелектуальних і професійних умінь та навичок у формуванні самостійності й активності особистості майбутніх фахівців.

Важливим є визначення засобів формування стійкого професійного інтересу до вивчення української мови за професійним спрямуванням у процесі підготовки монологу студентів на старших курсах під час підготовки презентації-доповіді; визначення прийомів публічного мовлення, якими необхідно володіти, щоб стати хорошим доповідачем.

Відомо, що спонтанне мовлення має певні особливості:

- висловлювання формується в момент мовлення;
- темп мовлення природній, і тому особа, що висловлює думку, переключає всю розумову діяльність на зміст висловлювання, не зосереджуючись на його формі.

Якість висловлювання думок у публічному виступі часто здається тому, хто говорить, незадовільною, і мовець намагається там, де можливо, підмінити спонтанне мовлення просто усним відтворенням матеріалу.

Навички спонтанного мовлення у студентів негуманітарних спеціальностей слід формувати поступово в процесі інтенсивної мовленнєвої практики під впливом численних і різноманітних зовнішніх та внутрішніх стимулів (джерел інформації, текстів, довідкового матеріалу, мультимедійних та аудіовізуальних засобів, реальних подій; життєвого досвіду та фантазії студента). У методичній літературі виділяється цілий ряд переваг використання вищезгаданих засобів для стимулювання спонтанного мовлення, а саме: зростає ефективність мовленнєвої практики, що означає зростання ефективності навчального процесу в цілому; студент, який говорить, отримує «сюжетну опору», «схему», на основі якої він може логічно та послідовно розвивати свої думки; при наявності зорового ряду, внутрішнє мовлення мінімально вербалізоване. Реакція на зображення формується безпосередньо українською мовою у офіційно-діловому стилі; за допомогою відеоматеріалів можна моделювати багато ситуацій, що імітують умови природного спілкування; коли

студенти озвучують відео або кінофільми, розвивається ситуативне мовлення – найбільш важкий тип мовлення для тих, хто вивчає мову.

Продуктивні навички володіння мовою (тобто мовлення та письмо) розвиваються значно повільніше, ніж рецептивні (розуміння на слух, читання про себе для отримання інформації). Зазвичай, це є результатом відсутності імпульсу для реальної комунікації. Таким імпульсом може стати звуковий кінофільм, відеофільм або мультимедійний відеоряд, особливістю яких буде органічне поєднання мови, що звучить, та динамікою в кадрі, що зображує різноманітні ситуації, зафіксовані оператором під час оперативної роботи, сюжети з місця події, тощо. Екранні наочні засоби роблять можливим концентрувати увагу та зацікавленість студентів, залучати як слухові, так і зорові аналізатори для закріплення та активізації в мовленні того чи іншого матеріалу. Емоційний фактор, який сприяє концентрації уваги не на формі, а на змісті висловлювання, створює навички непідготовленого мовлення в конкретній ситуації, дає можливість провести паралель між мовленнєвим матеріалом та професійними діями, і це робить можливим надати підготовчим вправам ситуативний прикладний характер.

Саме тематичні відеофільми приводять студентів до спонтанного мовлення. До них можна розробити спеціальні вправи в залежності від цілей та завдань роботи з фільмом:

- опис кадрів з висловлюванням свого ставлення до ситуації в кадрі; переказ певних ситуацій (епізодів);
- драматизація окремих ігрових фрагментів фільму;
- порівняльний опис сюжету з використанням різних часових форм дієслів;
- завдання порівняльного плану, при якому порівнюється досвід студентів та сюжет, побаченого на екрані;
- зміна сюжету з запропонованої ситуації;
- логічне обґрунтування сюжету, запропонованого кіноекраном;
- логічне завершення запропонованої кіноекраном ситуації;

- складання діалогу до певної ситуації на екрані; підготовка письмового викладу по темі кіно або відеофільму;
- доповнення різних ситуацій спілкування у фільмі, а також їх перенесення на ситуації з повсякденного життя;
- характеристика діючих осіб та оцінка їх поведінки;
- опис окремих епізодів або всього сюжету кінофільму від імені різних діючих осіб;
- організація дискусії з проблем, що розглядаються в фільмі.

Використання спеціальних підготовчих вправ доцільних при перегляді та вправ після перегляду фільму дозволяє створити мовну атмосферу на занятті, а також створити ситуації максимально наближені до професійної реальності. Це сприяє тривалому та глибокому запам'ятовуванню матеріалу, що вивчається та розвитку мовленнєвих навичок.

Отже, використання засобів мультимедійних технологій у навчальному процесі вивчення української мови за професійним спрямуванням істотно підвищує рівень засвоєння та запам'ятовування запропонованого матеріалу, бо сприйняття відбувається одночасно за допомогою зору і слуху. Важливу роль відіграє і мотиваційний чинник, адже студентам надається можливість за допомогою інноваційних технологій представляти результати цікавого для них навчального завдання, що виконувалося під керівництвом викладача.

Література

1. Дементієвська Н.П., Морзе Н.В. Проектування, створення та використання навчальних мультимедійних презентацій як засобу розвитку мислення учнів. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em2/content1y07dnpsts.html>
2. Мисик В. Застосування мультимедійних презентацій на уроках української мови. Методичні студії: збірник наук.-мет. праць. Вип. 1 / Укл.: Анатолій Загнітко (відпов. ред.) та ін. Донецьк: ДонНУ, 2009. 370 с.

3. Нісімчук А.С., Падалко О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Просвіта», «Книга пам'яті України». 2000. 368 с.

4. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Кондор, 2011. 628 с.

**ПСИХОЛОГО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РОЗВИТКУ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ
ШКОЛЯРІВ**

О. П. Ноздрова,

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»*

Кожна цивілізована людина дбає про інтелектуальний потенціал суспільства загалом і кожної людини, зокрема. Усе це пов'язано з рівнем розвитку початкової освіти, увагою до інтелектуальних здібностей молодших учнів, створення умов для їх виявлення. Відомі науковці (І.Ю.Айзенк, Л.Ф.Бурлачок, Дж.Гілфорд, В.Ф.Паламарчук, М. А. Холодна та інші) розглядають інтелектуальність як основу, психологічний механізм, що зумовлює творчу активність людини для самореалізації та творчої самореалізації у різних видах життєдіяльності[3]. Тобто, інтелектуальність є характерною ознакою творчої особистості, зокрема молодшого учня, спроможного реалізувати свій творчий потенціал за власною ініціативою й з вибором відповідних засобів. Сказане свідчить, що йдеться про пріоритетне значення інтелектуального розвитку дитини, складовим компонентом якого є свободоздатність учня.

Актуальність проблеми зумовлена тим, що кардинальна зміна поглядів на навчання та викладання того чи іншого навчального предмету за останні роки змусила констатувати той факт, що сучасні фахівці не здатні адекватно реагувати

Суспільства. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. № 10 (2020). С.25–31.

4. Полянська, К. Естетичне виховання школярів: нові підходи. Нова Парадигма. Вип. 88. 2019. С.52–61.

5. Сирітка Г. Виховання естетичних поглядів молодших школярів. *Початкова освіта*. 2012. № 13. С.67-69.

СУТНІСТЬ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Є.В. Тягнирядно,

кандидат педагогічних наук,

доцентка, професорка кафедри мовної підготовки

Одеського державного університету внутрішніх справ

К. В. Ноздрова,

здобувач вищої освіти,

спеціальності «Право» інституту права та безпеки

Одеського державного університету внутрішніх справ

Актуальність дослідження. Правове виховання як складний соціально-педагогічний процес, що посідає особливе місце у системі громадянського виховання, потребує філософського осмислення та обґрунтування задля адекватного вибору його шляхів і форм.

У сучасний період категорія «правове виховання» вживається в педагогічній, правовій, філософській, соціологічній літературі, а також у повсякденному вжитку у спілкуванні між людьми та засобах масової інформації (ЗМІ) [2].

У правовій науці правове виховання (Т.Г.Бачинський, А.І.Дзундза) визначається як цілеспрямований постійний вплив на людину з метою формування у неї правової культури й активної правомірної поведінки. Слід зазначити, що поняття «правове виховання» є словосполученням, яке складається з двох термінів: «право» і «виховання», а тому й сам феномен

правового виховання входить до предметної сфери як педагогічної, так і правової науки (тобто вивчається ними). Не випадково на стику педагогіки та правознавства виникає особлива дисципліна - правова педагогіка, головним предметом якої (проте не єдиним) є загально педагогічні та загально правові основи правового виховання [4, с.82].

Проте існує й більш загальний рівень дослідження правового виховання - це рівень комплексного багатогранного осмислення природи правового виховання як соціального феномену, його світоглядно-методологічних основ та граничних підстав.

Вихідним пунктом у розумінні природи правового виховання, тобто його сутності, змісту та мети, є питання про його поняття. Аналіз існуючих визначень правового виховання дозволяє виділити такі підходи до розуміння поняття «правове виховання».

1. Через категорію «діяльність». Визначення правового виховання через категорію «діяльність» дає підстави розглядати його як цілеспрямовану, послідовну, систематичну діяльність держави та її органів, а також громадських об'єднань і організацій з формування певної системи правових знань, умінь і навичок, правового мислення, правових почуттів - законності, поваги до права і закону, до тих соціальних цінностей, які регулюються та охороняються правом і законодавством. Іншими словами, правове виховання розуміється як цілеспрямована систематична діяльність із формування правової свідомості, правової культури і правової поведінки. Такий підхід підкреслює активну роль і форму процесу виховання [4, с. 63].

2. Через категорію «вплив». Визначення правового виховання через цю категорію дозволяє розглядати його як визначений і систематичний вплив на свідомість, психіку виховуваних (індивідів і соціальних груп) усього способу суспільного життя та ідеологічних чинників із метою формування у них на основі правової ідеології глибоких і стійких уявлень, переконань і почуттів, прищеплення їм високої правової культури, навичок юридичного спілкування відповідно до рівня і вимог сучасного правового розвитку суспільства. При

цьому наголошується деякою мірою на стихійному, пасивному характері, традиційності виховного процесу, коли відбувається передача накопиченого досвіду старших поколінь молодшим. Під досвідом розуміються відомі людям знання, уміння, способи мислення, правові норми, тобто все створене в процесі історичного розвитку, духовна спадщина людства.

3. Через категорію «процес». Такий підхід дозволяє розглядати правове виховання як процес, що охоплює як формування людей під впливом ідеологічних чинників і об'єктивних умов життя, так і цілеспрямований вплив суспільства на свідомість людей, тобто спробу діалектичного поєднання першого та другого підходів. Діалектичний підхід до правового виховання допомагає побачити правове життя як безперервний процес різнопланової дії на суб'єкта права, що створює в його духовному світі особливу картину правового життя.

Враховуючи розглянуті підходи, правове виховання можна визначити як цілеспрямовану систематичну діяльність із формування правосвідомості та правової культури, яка здійснюється у складному процесі взаємодії об'єктивних і суб'єктивних, стихійних та усвідомлених факторів, що впливають на правову поведінку людей. Саме завдяки такій діяльності здійснюється трансляція певної правової культури від одного покоління до іншого [3, с. 122].

У той же час процес правового виховання характеризується певним змістом, наповненням елементами (частинами, сторонами, процесами), які його визначають та ідентифікують. У структурі правового виховання як складного багаторівневого процесу можна виділити такі складові:

- інформаційна складова правового виховання здійснюється через правову освіту, навчання, що впливає на раціональний бік процесу засвоєння знань про діюче право. Джерелами навчання є як чинне законодавство, так і пояснювальні матеріали в ЗМІ, в мережі Інтернет, наукові праці юридичного змісту, правове спілкування (конференції, лекції, семінари, консультації тощо). Засвоєння юридичної інформації є необхідною, але лише першою ланкою правового виховання, адже самі знання дозволяють людині зорієнтуватися у

конкретній юридичній ситуації на рівні виконавця правових приписів;

Мета правового виховання полягає у створенні умов для становлення автономної особистості, що здатна визначати себе і керувати собою, усе вирішувати самостійно і брати на себе відповідальність, довіряти і поважати себе та інших, адже для того, щоб бути здатним до сприйняття «духу права», необхідно мати певні якості, засвоїти настанови правосвідомості. Інша сторона філософсько-методологічного дослідження правового виховання полягає в розумінні сутності самого виховання з точки зору різних методологічних підходів. Тут правове виховання виступає як правовиховання.

У сучасній науковій літературі, що розглядає проблеми виховання, домінують в основному два полярних підходи: а) *авторитарний підхід*, у якому акцентоване патерналістське розуміння виховання як дії ззовні; б) *гуманістичний підхід*, що розглядає виховання з точки зору тих процесів, які здійснюються всередині свідомості особистості. Проте ці два підходи існують як певні ідеальні типи, а в «чистому вигляді» сфера їх застосування є обмеженою. Тому можна вважати, що авторитарний підхід як зовнішнє примушення і гуманістичний підхід як вільне розгортання внутрішніх можливостей індивіда можуть бути синтезовані в єдиній концепції стадіального розвитку особистості. Згідно з цією концепцією, виховання проходить через низку стадій: воно починається із зовнішньої дії на дитину й орієнтоване в остаточному підсумку на формування автономної особистості, здатної до кооперації та співпраці з іншими. Саме в цьому напрямі розвивав свою концепцію філософії виховання, яка органічно містила правове виховання, відомий філософ і юрист С. І. Гессен. Згідно з його концепцією, кожна людина проходить стадії аномії, гетерономії і автономії, яким, по суті, і відповідають три ступені освіти: дошкільна, шкільна і позашкільна. Дослідник вважав, що у школі має здійснюватися не просто правове виховання як один із видів виховання взагалі, а сама організація шкільного життя має бути не чим іншим, як вихованням права, або правовим вихованням [3, с. 2].

Водночас слід підкреслити, що найбільш перспективним для теорії і

практики правового виховання в сучасній Україні є «емансипаторський» дискурсивно-комунікативний підхід до виховання, що дозволяє трактувати правове виховання як складну систему комунікативних відносин, спрямованих на відтворення правового суб'єкта і всієї правової системи.

Правове виховання є одним з найважливіших факторів розвитку правової свідомості людини і правової культури суспільства в цілому. З урахуванням значущості правової освіти як найважливішого чинника соціалізації особистості та як умови побудови правової держави в останні роки посилилася увага до вивчення питань права серед дітей та підлітків в системі освіти [1, с. 71].

Стрімке якісне оновлення суспільства, становлення ринкової економіки, побудова демократичної правової держави - ці та багато інших проблем висувають на перший план рішення глобального завдання - формування єдиного інформаційно-правового простору, що забезпечує правову інформованість всіх структур суспільства і кожного громадянина окремо, бо правова освіченість необхідна, щоб розвиватись в умовах правової держави. Сучасна інформаційна система повинна надавати громадянам впевненість в якості своїх знань, в реальній здатності впливати на суспільні процеси.

Рішення, які опинилися невірними, найчастіше бувають наслідком нестачі об'єктивної інформації, а не відсутності компетентності або неефективного використання тієї наявної інформації, яка потрапила в офіційні інформаційні канали. Тому необхідно створити дієві механізми, що забезпечують за рахунок більш повної правової інформованості громадян підвищення ефективності права і його застосування. Цій меті в значній мірі сприяє правова інформатизація суспільства.

Під правовою інформатизацією розуміється процес створення оптимальних умов максимально повного задоволення інформаційно-правових потреб державних і громадських структур, підприємств, організацій, установ та громадян на основі ефективної організації та використання інформаційних ресурсів із застосуванням прогресивних технологій. Головна мета правової інформатизації полягає в побудові загальнонаціональної правової інформаційної

системи, яка могла б охопити всі регіони, вищі державні органи влади і управління, судові та правоохоронні органи [4].

Інформатизація правової сфери забезпечує впорядкування і систематизацію інформаційно-правових ресурсів в правотворчій і правореалізаційній діяльності, що можливо тільки в результаті активної участі державних структур у процесах формування та актуалізації банків правової інформації. Правова інформатизація відповідно до Концепції здійснюється одночасно за наступними напрямками: інформатизація правотворчої діяльності; інформатизація правореалізаційної діяльності; правове забезпечення процесів інформатизації [1].

Висновки. Отже, правове виховання, що має в своїй основі природно-правовий тип праворозуміння, у сучасному суспільстві посідає провідне місце та покликане забезпечити конструктивне запобігання й подолання конфліктів на основі консенсусу, досягнення паритетних компромісів між людьми, укріплення солідарності й терпимості у суспільних відносинах, а також між етнічними, національними, соціальними, культурними, релігійними та мовними групами [3, с. 44]. Правове виховання створює сприятливі передумови для формування нових методів, порядків і процедур регулювання й охорони суспільних відносин. Це практично означає утвердження нового статусу права, підвищення поваги до нього [4, с. 189].

Правове виховання має формуватися на ідеалі - ідеалі природного права, який забезпечує довіру суспільства до права. Саме природно-правове розуміння права як регулятора, який формує у членів суспільства світогляд, сприяє визнанню ними цінності та соціальної значущості свободи, гуманізму, демократії, справедливості, толерантності тощо, має лежати в основі правового виховання на сучасному етапі державотворення в Україні.

Таким чином, підвищення рівня правового виховання та правової культури населення, що виступає однією з ознак правової держави, повинно відобразитися в інформаційному просторі сучасного суспільства.

Література

1. Бачинський Т. В. Правове виховання як спосіб підвищення рівня правової культури молоді // *Вісник Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого*. Сер.: Філософія, філософія права, політологія, соціологія : зб. наук, праць. 2011. Вип. 10. С. 262-267
2. Баловсяк Н. В. Інформаційна компетентність фахівця [Текст] // *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2004. №5. С. 21- 28.
3. Дзундза А. І. Структура правового виховання як складної соціальної системи / А. І. Дзундза, О. І. Моїсеєнко, І. І. Моїсеєнко // *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2013. № 1 (54). С. 70-75.
4. Ілин Н.І. Інформаційні фактори впливу на формування правової психології населення // *Журнал «Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького»*. 2014. №9. С. 84-90.
5. Корецький С.М. Кримінологічна характеристика девіантної поведінки неповнолітніх: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / Нац. акад. внутр. справ України. Київ, 2003. С. 15-21.

ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА УРОКАХ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

О. П. Ноздрова,

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»*

А.Богданова,

*здобувач вищої освіти факультету іноземних мов
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»*